

29. DRŽAVNI FESTIVAL TURIZMU POMAGA LASTNA GLAVA

ZGODBE TURIZMA

LEGENDA + ZABAVA = HUDIČEV BORŠT

RAZISKOVALNA NALOGA

OSNOVNA ŠOLA ŠENČUR

2014/15

OSNOVNA ŠOLA ŠENČUR

Pipanova cesta 43

4208 Šenčur

Tel.: 04/25-19-250

Fax.: 04/25-19-251

Spletna stran: <http://www.os-sencur.si>

E-mail: group1.oskrsen@guest.arnes.si

TURISTIČNI PODMLADEK

Št. oddelkov na šoli: 34

Št. učencev na šoli (s podružnicami): 776

Sodelovale so: Neža Didovič, Maruša Godler, Ula Pavlič, Maruša Sirc in Pia Ušlakar

Mentorici: Nada Kralj in Tjaša Ogris

POVZETEK RAZISKOVALNE NALOGE

V okolici Šenčurja obstaja veliko zanimivih legend. Ko smo razmišljali, za katero naj se odločimo, smo izbrali skrivnostno legendo, ki razlaga nastanek Hudičevega boršta. Najprej smo ugotavljali, če naši vrstniki, pa tudi odrasli to zgodbo poznajo, potem pa smo s pomočjo zapisov raziskali pomen te legende.

V nalogi smo predstavili naravne značilnosti tega gozda in Zaplate. V nadaljevanju smo razložili, kako so domačini izkoriščali travnate površine za prehrano.

Še ne tako dolgo nazaj so sušili seno in pasli ovce.

Na osnovi zgodbe in naravnih posebnosti tega območja smo predstavili planinski pohod na svetega Jakoba dan, kar simbolizira legendo o hudiču, ki je spustil gozd na pobočja Zaplate ravno na dan.

Našo stojnico bomo opremili v stilu Hudičevega boršta in Zaplate, predstavili bomo tradicionalne jedi (ovčji golaž, posmoduljo), pa tudi ovčje hrenovke, ki so nekaj novega v kulinarčni ponudbi. Za te jedi bomo pripravili tudi recepte, pa tudi plakat in zgibanko.

Za otroke bomo narisali pobarvanke. Ob odhodu domov bomo planincem podarili spominek, zato bo tudi predstavljen na turistični tržnici. Del predstavitve bo tudi hudičkov ples. Oblekli se bomo v stilu naše teme naloge.

KAZALO VSEBINE

DELOVNI NAČRT

1.1 Delovni naslov: LEGENDA + ZABAVA = HUDIČEV BORŠT

Kazalo

1.3: Uvod.....	str.4
1.4: Turistični produkt.....	str.5
1.6: rečenice	str. 6
1.5: Legenda o Hudičevem borštu.....	str.7
1.6: Naravoslovne značilnosti Hudičevega boršta.....	str.8
1.8: Cilji	str. 8
1.9: Anketa	str. 9
1.9: Analiza ankete	str. 10
1.10: Obisk biokmetije	str. 13
1.11: Snarjenje	str. 13
1.12: Planinska pot	str. 14
1.13: Tradicionalne jedi	str.17
1.14: Organizacija	str. 19
1.15: Trženje	str. 20
1.16: Slovo	str. 24
1.15: Uporabljena literature in viri	str.25

Kazalo slik in zemljevidov:

Fotografija 1: Hudičev boršt pozimi.....	4
Fotografija 2: jezersko solčavska pasma ovac.....	12
Fotografija 3: zemljevid planinske poti	13
Fotografija 4: zbirno mesto	14
Fotografija 5: počitek	14
Fotografija 6: lovec vsvojem revirju	15
Fotografija 7: planinska kočja	16
Fotografija 8: posmodulja	16
Fotografija 9: ovčji golaž	18
Fotografija 10: spominek	20
Fotografija 11: zgibanka	21
Fotografija 12: plakat	23

UVOD

Slovenija skriva številne naravne lepote in znamenitosti. Od prečudovitih gora, do izjemnih jam, ki jih skriva Kras, vse do prelepih pogledov na zahajajoče sonce, ki vsak večer pada v Jadransko morje. Še in še bi lahko naštevali naravne znamenitosti naše domovine, a jim ne bi našli konca. Vsak kraj in vsaka pokrajina ima nekaj posebnega, nekaj, kar ne najdemo povsod. Mnoge znamenitosti imajo svoje čare in nenavadne posebnosti in lastnosti. S pomočjo legend so si naši predniki razlagali nenavadne posebnosti, osebnosti, dogodke in običaje.

Tudi po naših krajih kroži zanimiva legenda o gori, ki jo opazimo ob vožnji iz Ljubljane proti Gorenjski. Vsi smo se kot otroci spraševali, zakaj ima gozd na njej tako nenavadno obliko.

Seveda govorimo o **gori Zaplati in Hudičevem borštu**.

Zaplata je gora med Storžičem in Kokrško dolino, neposredno nad Preddvorom.

Hudičev boršt je naravna znamenitost, ki se nahaja na 1328 m nadmorske višine, na pobočju Zaplate. Z Zaplate je lep razgled na pobočja Krvavca, na Sorško polje, Škofjeloško hribovje in Julijske Alpe.

Letošnja naloga govori o tem, kako bi naš turističen podmladek pripomogel k razvoju turizma na tej gori in Hudičevem borštu.

Fotografija številka 1: Hudičev boršt pozimi

TURISTIČNI MOTIV

Naš **turistični produkt** bo pohod na Zaplato, oziroma v Hudičev boršt. Organizirali ga bomo tako, da bo zanimiv tako za mlade kot starejše pohodnike. Pohod se bo začel v Mačah pri Preddvoru.

Med hojo bodo postanki, kjer se bodo planinci odpočili, izvedeli zanimivosti o gori, legendi o Hudičevem borštu, spoznavali pa bodo tudi živalski svet. Pri pripravi informacij in predstavitvi le teh nam bo priskočil v pomoč lovec.

Cilj bo nova lovska kočica na spodnjem robu Hudičevega boršta. Tam bomo postregli s tradicionalnim ovčjim golažem in posmoduljo. Planincem bomo prikazali, kako so včasih kosili travo, sušili seno in na kakšen način so ga spravljali v dolino. Za otroke bomo pripravili pobarvanke.

Pripravile smo anketo, na katero so odgovarjali učenci naše šole in njihovi sorodniki. Z njeno pomočjo smo ugotavljale, kako poznana je ta legenda in tej osnovi pripravile načrt poti.

Da bi pohodnikom ponudili čim več informacij, pa smo naredil intervju z gospodom Krišljem, ki se ukvarja z ovčjerejo. Od njega smo marsikaj izvedeli o planinskem pašništvu, gojenju ovac, razkazal pa nam je tudi svojo ekološko kmetijo.

SLOVENSKE REČENICE NA RAČUN HUDIČA

- Tristo kosmatih
- Vrag ga vzemi
- Vrag si ga vedi
- Nakopal si je hudiča na glavi
- Zdaj pa imaš hudiča
- Za vraga
- Vse bo vzel vrag
- Vse je šlo k vragu
- V sili vrag še muhe žre

Sporočilo legende o nastanku Hudičevega boršta je, kjer se prepirata dva, tretji dobiček ima. A ta legenda ima tudi drugi nauk, ki se glasi, prepir ničesar ne reši stvari samo poslabša.

HUDIČEV BORŠT

Zgodilo se je na sv. Jakoba dan

Vsi obožujemo pogled na gore, ki se mogočno dvigajo proti soncu. Ko nam med vožnjo proti Kranju pogled zaide na tamkajšnje gore, opazimo med njimi tudi Zaplato. Gore ni težko prepoznati po temni lisi sredi travnatega pobočja. Temna lisa je gozd, ki je videti, kot da je gora zakrpana.

Naši predniki so si ta pojav razlagali s številnimi legendami, a najbolj razširjena in poznana je legenda o dveh kmetih in o hudiču.

Bil je lep sončen dan. Vsi ljudje so se želeli sprehajati po prekrasni naravi, ki krasi ta del Gorenjske. Ni bilo lepšega, kot občudovati lepote gorovij, ki so kot neprebojno obzidje stale pred vsem v kotlini. Največ ljudi se je odpravilo na Zaplato. Pokrita je bila z gozdom, v katerem so rasla zdrava drevesa, tla pa je prekrivala odlična rodovitna prst. Prav zaradi tega, so se ljudje začeli prepirati o njenem lastništvu. Najhujša sta bila dva kmeta, ki se že tako nista prav dobro razumela in nista znala uskladiti svojih mnenj. »Ta gozd pripada meni. Jasno je, da spada na mojo stran zemlje,« je trdil prvi, a drugemu nepomemben argument ni bil dovolj dober razlog. »Kaj pa bi ti počel s tem gozdom? Ti imej ta tvoja polja s krompirjem in koruzo. Z gozdom ne bi znal ravnati pravilno, zato bi se vsi strinjali, da je ta gozd namenjen meni, ne pa nekemu poljedelcu,« je vzvišeno ugovarjal drugi. In tako sta drug drugemu »kravžljala živce« še pozno v noč. Luna je že sijala na svetlem nebu in zvezde so se svetlikale in bleščale na nebu, ko sta se obrnila vsak v svojo smer in se odpravila proti domu.

Zjutraj je sonce mogočno vzšlo izza gora in z vsem svojim sijajem in toploto ogrelo in obsijalo vso Gorenjsko. Bila je nedelja, ko je bilo ljudem prepovedano delati na poljih. Vsi so si oddahnili od napornega dela, ker pa je bilo poletje in zadnjih nekaj tednov deževnih, so se najbolj izkušeni gobarji odpravili na mesta, kjer so najbolj rasle gobe. Najbolj zgodna sta bila kmeta, ki sta ob pogledu na drug drugega le zavila z očmi. Takoj sta se začela prepirati. Eden od njiju se je v jezi glasno zadril: »Vrag naj vzame ta gozd!« V tem trenutku se je nebo stemnilo. Sonce je izginilo za puhasto gmoto oblakov. Iznenada se je prikazal hudič, se zlobno zasmejal in dejal: »Kjer se prepirata dva, tretji dobiček ima!« Peklenšček je pograbil gozd in ga odnesel proti vrhu Zaplate. Takrat pa je v cerkvi sv. Jakoba zazvonilo opoldne. Hudič je izpustil težko breme in izginil. Gozd je ležal veliko višje in osupli kmet je drugemu prestrašeno dejal: »Mislim, da imaš prav. Jaz sem res bolj poljedelec, ki ima najraje sajenje koruze. Kar obdrži ta zakleti gozd,« je hitro rekel, se obrnil in zbežal proti domu, kolikor so mu dale pete. »Ne, ne, ne, to je bilo na tvojem delu zemlje. Obdrži ta gozd,« je kričal za sovaščanom drugi kmet. Na, sedaj pa sta se lahko prepirala naprej, kdo bi rad ostal brez njega...

PA ŠE NEKAJ IZ NARAVOSLOVJA

Strokovnjaki so prepričani, da je bila Zaplata včasih do vrha porasla z bukovim gozdom. Pozneje so južna pobočja izsekali, ali pa požgali, ostala je le velika gozdna krpa.

Le ugibamo lahko, zakaj je gozd ostal sredi pobočja in v obliki četverkotnika.

Resnične vzroke bi našli v zgodovinski preteklosti. Možnosti je več. Lahko, da so gozd posekali, da bi delali oglje, boršt pa pustili, da so v njem vedrili v dežju.

Na izsekani površini se gozd ni mogel več obnoviti zaradi erozije, drevje pa je zarasla alpska trava. Travo so do nedavna kosili (snarjenje), kar je dodatno preprečevalo zaraščanje, zato je gozd skozi stoletja ohranil svojo obliko. Ker je zelo oddaljen in osamljen sredi gorskega pobočja, ni zanimiv za gospodarsko izkoriščanje. Zato je postal sekundaren gozd in kot tak zaščiten naravna znamenitost.

Pod gosto krošnjo dreves uspeva skromna podrast, ki večinoma zacveti zgodaj spomladi, še preden bukve ozelenijo. Zlasti čudovit je pogled na rumene pogačice. Drevesa na zgornjem robu so skrivenčena, ker vsako leto prestrezajo snežne plazove.

Lovci in planinci najpogosteje vidijo gamse in jelene. Gamsi so parkljarji z rumeno rjavo dlako, po hrbtu pa s črno progjo. Živijo v manjših čredah, ki jih ponavadi vodi samica. Prehranjujejo se s travo, zelišči, mahovi in lišaji. Skotijo enega ali dva mladiča.

Ker jelenom najbolj ustrezajo smrekovi in bukovi gozdovi, je Hudičev boršt zanje idealno prebivališče. Žival je visoka do enega in pol metra. Prepoznamo ga po mogočnem rogovju, ki ga imajo samo samci, košute pa ne. Njihova dlaka je poleti rdečkasto rjava, pozimi pa sivo rjava. Tehtajo do 250 kilogramov. Jeleni so čredne živali. Maja ali junija samice skotijo enega mladiča. Podnevi počivajo v senci dreves, z mrakom pa se odpravijo na pašo. Hranijo se s travami, semeni in plodovi.

Zanimivosti iz življenja živali, ki živijo na območju Zaplate bomo predstavili na enem izmed postankov.

CILJI NAŠE RAZISKOVALNE NALOGE

- Seznanitev z legendo o Hudičevem borštu
- Z anketo ugotoviti vedenje ljudi o tej legendi
- Širiti splošno razgledanost
- Poznavanje naravnih značilnosti Hudičevega boršta
- Narisati zemljevid planinske poti z vmesnimi postanki
- Športno udejstvovanje/planinarjenje
- Organizirati planinski pohod
- Pripraviti tradicionalni jedi z posmoduljo in ovčjo enolončnico
- Sprostitev in druženje
- Povezati legendo s turizmom
- Znati organizirati prireditev
- Znati organizirati turistično promocijo

Ciljna skupina gostov: planinci in družine z otroki/pogoj je dobra telesna pripravljenost

- prostor: rob gozda v Hudičevem borštu

ANKETA

Učenci, ki smo vključeni v projekt Turizmu pomaga lastna glava, potrebujemo nekaj podatkov za našo raziskovalno nalogo o legendah iz okolice domačega kraja, zato vas prosimo, če izpolnite naslednjo anketo.

Tvoja starost: _____

1. Ali veš, kaj pomeni izraz LEGENDA?

a.) DA

b.) NE

2. V okolici Šenčurja obstaja legenda o Hudičevem borštu. Kaj misliš, na katero goro se nanaša?

a.) Kališče

b.) Zaplato

c.) Storžič

3. Ali to legendo poznaš?

a.) DA

b.) NE

Če si na 3. vprašanje odgovoril(a) z DA, nadaljuj z naslednjimi vprašanji.

4. Kje si slišal(a) za to legendo?

a.) Povedali so mi jo starši, stari starši.

b.) O njej smo se učili v šoli.

c.) Nekje sem prebral(a).

d.) Ne spomnim se.

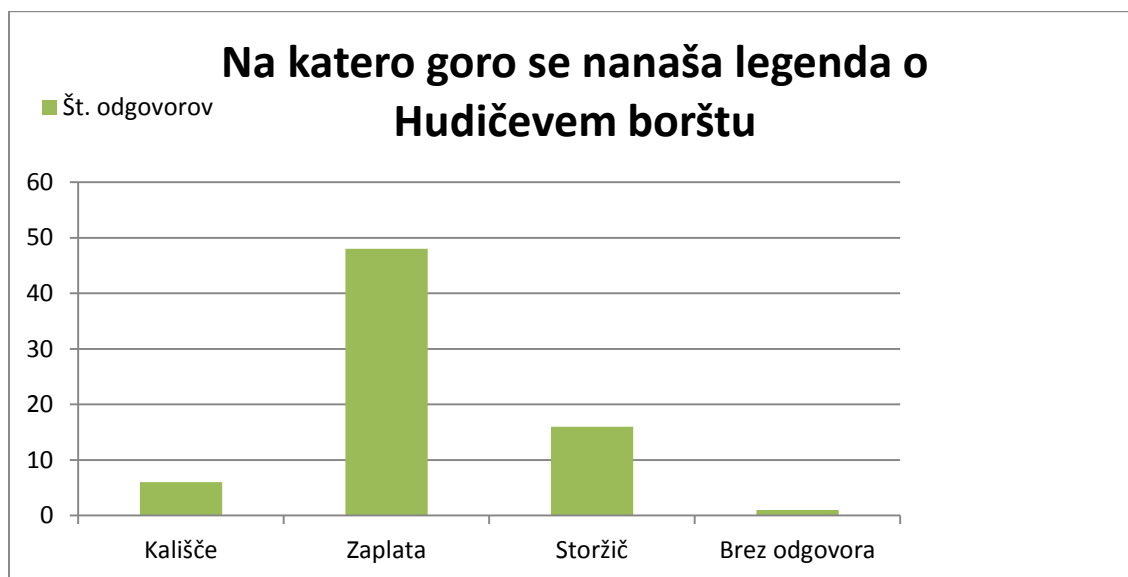
5. Obstaja več različic zgodbe. Katero ti poznaš?

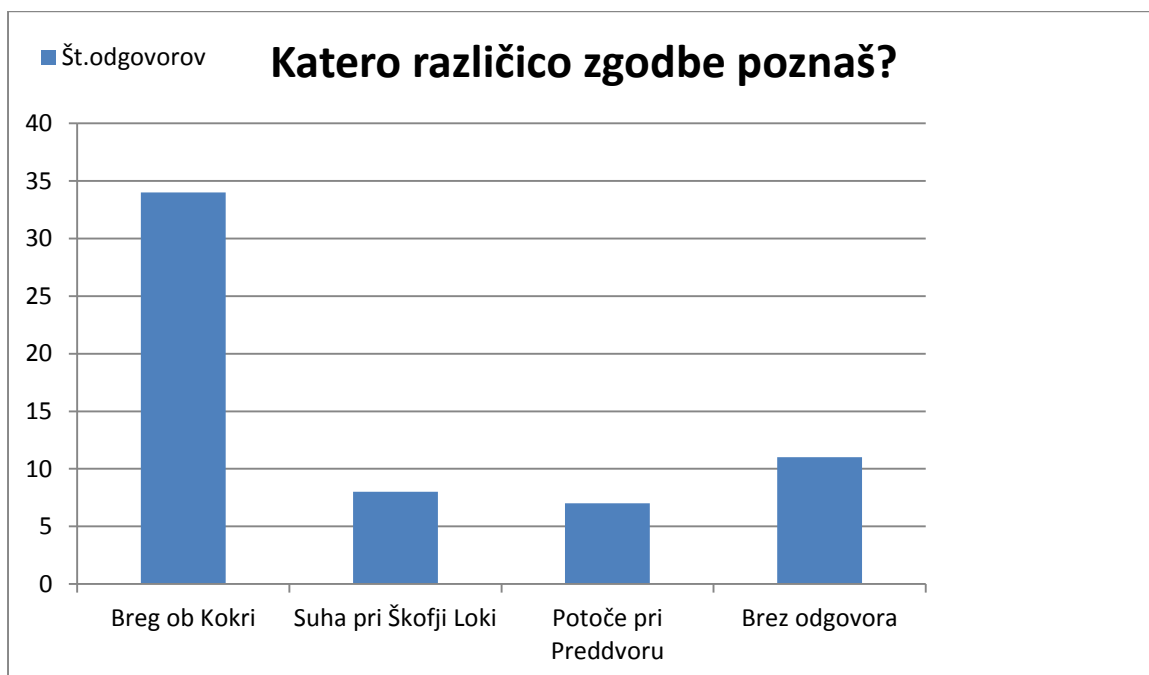
a.) Dva kmeta z Brega ob Kokri sta se prepirala za gozd. Odnese ga je hudič in ga odvrge, ko je na Jakobu zazvonilo poldne.

b.) Na Suhi pri Škofji Loki sta se prepirala kmeta, hudič ga je sredi Zaplate odnesel, ko se je začelo daniti, kajti peklenščki ne prenesejo sonca.

c.) Dva brata iz Potoč pri Preddvoru sta se prepirala za gozd, ki je včasih ležal pod Zaplato...

Analiza ankete

ANALIZA ANKETE

Raziskovali smo legendo o Hudičevem borštu, ki kroži po naših krajih, zato se nam je porodila zamisel, da bi najprej anketirali 70 učencev in njihovih sorodnikov. Z anketo smo prišli do zanimivih spoznanj.

1.) Izvedeli smo, da vsi anketiranci vedo, da pojem legenda opisuje krajšo izmišljeno zgodbo, s katero so si naši predniki razlagali nepoznane pojave.

2.) Zanimalo nas je, če vedo, na katero goro se nanaša legenda.

6 anketirancev je izbralo odgovor a). Kališče, 48 se jih je odločilo za pravilni odgovor b). Zaplata, 16 pa jih je menilo, da legenda govori o Storžiču.

Glede na dejstvo, da je legenda v naših krajih zelo razširjena, smo pričakovali, da bo več vprašanih izbralo pravilen odgovor.

3.) To legendo pozna 50 vprašanih oseb.

4.) Vsi vemo, da se legende širijo na različne načine, nas pa je zanimalo, na kakšen način so naši anketiranci izvedeli zanjo.

31. so jo povedali starši ali stari starši, 8 jih je zanjo izvedelo v šoli, 11 nekje prebralo, 20 pa jih na to vprašanje ni podalo odgovora.

5.) Med ljudmi kroži več različic enake legende.

34 oseb pozna verzijo, ki je navedena pod odgovorom a.), 8 jih je izbralo legendo navedeno pod točko b.), 7 tisto, ki je bila pod odgovorom c.), 21 pa jih ni podalo odgovora.

OBISK BIO KMETIJE V HOTEMAŽAH

Fotografija številka 2: jezersko solčavska pasma ovac

Na Zaplati so nekoč še pred nekaj leti pasli ovce in kosili travo za seno.

Z ovčarstvom se ukvarja tudi gospod Primož Krišelj, ki smo ga obiskali, da bi nam povedal nekaj zanimivosti o paši v planinah.

Obiskali smo njegovo bio kmetijo, ki jo ima na levem bregu Kokre, v vasi Hotemaže. Povedal nam je, da je najprej začel kompostirati in prodajati humus, nadaljeval pa z ovčjerejo. Danes se ukvarja tudi s poljedelstvom.

Za očetove ovce je začel skrbeti takoj po študiju. Najprej so bile tri, danes pa ima okrog 200 plemenskih živali. Prodaja meso, volno in ovčji gnoj. Ovčje meso in ekološko pridelano hrano prodaja tudi zelo znani in cenjeni gostilni. Iz ovčjega mesa pripravljajo tudi hrenovke, ki jih prodajajo na kmetiji, pripravi pa jih poklicni mesar.

Najprej je ovce pasel na Zaplati, danes pa na pobočjih Grintavca. Vzrok za to so bile kraje ovac. Goji avtohtono jezersko – solčavsko pasmo.

Hrano prideluje v sožitju z naravo. Pripravlja izobraževalne delavnice za otroke in odrasle. Otrokom pokažejo avtohtone pasme živali in razvojno pot od ovce do puloverja. Ovce ostrižejo, volno operejo in osušijo, nato jo razčešejo in tkejo.

SNARJENJE – PODOBA ŽIVLJENA NA POBOČJIH ZAPLATE

Na Zaplati je bila poleg ovčarstva tradicionalna dejavnost košnja in priprava sena za zimo. Odločili smo se, da bomo to dejavnost predstavile planincem pri koči, kjer bo cilj poti.

Večina prebivalcev na podeželju se je še do druge svetovne vojne preživljala z delom na večjih kmetijah. Družine so bile številne. Bajtarji in kajžarji so imeli od ene do največ pet glav goveje živine. Gnoj, ki je bil na razpolago, je bil namenjen le za gnojenje njiv. Ker je bilo za živino hrane premalo, so morali, če so jo želeli obdržati za hrano in prodajo, seno potrebno zagotoviti visoko v gorah.

Spravljanje sena iz Zaplate je bilo garaško delo. Že spomladi so za povezavo senenih butar narezali hrastove in leskove veje, ki so jih spravili do pozne jeseni. Konj se je imenovala tista veja, ki je bila pripeta v prvo butaro. Snar jo je držal z levo roko in z njo vlekel skupaj povezane butare. Naramnek se je imenovala butara, ki jo je imel snar napeto preko desnega ramena in je z njo z lahkoto privzdigoval prvo butaro, kadar je bilo to potrebno. Za povezovanje butar so snarji potrebovali še trte, ki so jih poimenovali: križna, spen, vejnarica in matoga.

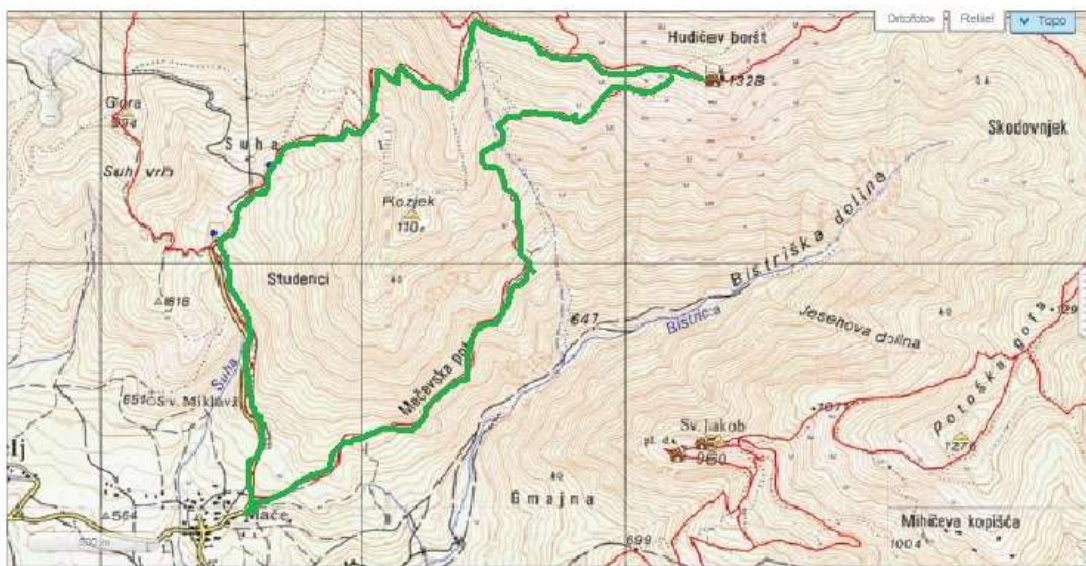
Po godu svetega Jakoba so kosci v zgodnjih jutranjih urah odšli v Zaplato. Zaradi skal so morali kose pogosto brusiti. Ker na Zaplati ni vodnih virov, so jo morali vzeti s seboj. Malica

je bila skromna. Če je bilo vreme lepo, se je trava hitro sušila in z grabljenjem so začeli spravljati do kraja, kjer so vsako leto postavili stog. Stogi so stali na robovih, saj bi zgodnji sneg s plazovi odnesel seno. Seno so ženske in moški z grabljami začeli nositi na okoli 3 – 4 metre visoke rante, ki so bile zabite v zemljo. Snar, ki je tlačil, je moral seno enakomerno razporejati okoli rante. Nazadnje so tistemu, ki je tlačil seno, podali velik kos travnate ruše, da bi jo napičil na ranto in jo potisnil navzdol do sena. To je bilo potrebno zato, da se ob dežju seno ne bi zmočilo. Tako postavljeni stogovi so počakali do novembra.

Takrat so trte namočili, da so se zmeščale, če je že zapadel sneg, so morali s seboj vzeti kramžarje.

Za en stog so bili potrebni štirje snarji. Najprej so na tla položili križne črte in začeli s stoga nanje nositi seno. Ko je bila butara dovolj velika, so jo trdo povezali. Eden izmed domačinov, ki je pripovedoval o težkem delu, je povedal, da se po prihodu domov najbolj razveselil orehovitih štrukljev, kuhanih na sopari. Trava iz Zaplate je bila slaba, za krave mlekarice ni bila najbolj primerna. Služila je za preživetje.

PLANINSKA POT MAČE – PREDDVOR – MAČE

Izhodišče našega pohoda bo Preddvor. Pri hotelu Bor je lepo jezerce, od koder se bomo odpravili do ceste Preddvor – Mače. Iz Mač bomo nadaljevali pot mimo cerkvice svetega Miklavža, kjer je lepa razgledna točka. Vzhodno od cerkve bomo poiskali pot, ki nas bo po petnajstih minutah pripeljala na križišče poti. Ena vodi na Kališče, druga v Hudičkov boršt. Tu bomo pustili avtomobile.

Strma pot nas bo pripeljala na greben med Kozjekom in Zaplato, potem pa bolj položno do znamenitega Hudičevega boršta. S travnatih pobočij bomo lahko občudovali celo Gorenjsko. Nazaj se bomo vračali po drugi strani (Mačenski poti).

Pohodnike bomo še posebej opozorili, da morajo biti telesno dobro pripravljene, starši, ki bodo s seboj pripeljali otroke, pa bodo morali biti še posebej pazljivi.

POHOD V HUDIČEV BORŠT

Pohod bomo organizirali za največ 30 udeležencev. Spremljala nas bosta dva usposobljena gorska vodnika, ki bosta na čelu in na koncu kolone skrbela za varnost udeležencev pohoda ter lovec iz domačega lovskega revirja.

1. ZBIRNA TOČKA

Fotografija številka 3: zbirno mesto

Udeleženci pohoda se zberejo na parkirišču ob vznožju Kališča v vasi Mače.

Predstavimo se, preštejemo, gorska vodnika predstavita pot do Hudičevega boršta, zahtevnost posameznih odsekov in morebitne nevarnosti. Planinci se udeležijo pohoda na lastno odgovornost.

2. POSTANEK

Fotografija številka 4: počitek

Ustavimo se na primernem položnejšem kraju in pohodnikom opišemo legendo o nastanku Hudičevega boršta. Postanek traja 10-15 min.

3. DRUGI POSTANEK

Fotografija številka 5: lovec v svojem revirju

Na tej točki za krajši počitek nam lovec, ki je zadolžen za ta revir, opiše najpogostejše živali, ki so značilne za to območje in odgovarja na morebitna vprašanja.

4. CILJ POHODA

Fotografija številka 6: planinska koč v Hudičevem borštu

Ko prispemo do koč v Hudičevem borštu, si privoščimo daljši počitek. Izkoristimo ga za hrano in pijačo, oskrbnik nam opiše gradnjo zavetišča in razkaže koč. Otroci ta

čas lahko izkoristijo za igro in barvanje pobarvank z motivom legende, ki smo jih prinesli s seboj.

Pohodnikom bomo ponudili ovčji golaž, ovčje hrenovke in posmoduljo.

Po približno enournem postanku se v spremstvu vodnikov odpravimo nazaj do našega izhodišča v Mačah. Med potjo opazujemo čudovit razgled, ne pozabimo pa na varno hojo, saj je precejšnja nevarnost zdrs.

TRADICIONALNE JEDI

Ovčja enolončnica in posmodulja sta dve tradicionalni jedi, ki sta tesno povezani z življenjem ljudi na tem območju.

Planincem bomo najprej predstavili vsakdanjo prehrano, še posebej pa posmoduljo, ki jo ljudje slabo poznajo.

To je stara pozabljena jed. Gospodinje so enkrat na teden pekle kruh. V navadi je bilo, da so otroci dobili svoj hlebček kruha. Kruh se je moral peči več kot eno uro. Otroci pa so bili lačni in so zelo težko čakali, da se speče. Zato so gospodinje hlebček raztegnile in ga premazale s smetano. Včasih so mu dodali še zaseko ali pa meto s sladkorjem.

Posmoduljo so vstavile v "mesteje". To je sprednji del peči, kjer se je hlebček spekel v nekaj minutah.

Fotografija številka 7: posmodulja

Za pripravo posmodulje potrebujemo:

- 20 dag moke
- 1,5 kocke kvasa
- 1, 2 litra vode
- zaprta pest soli
- kislá smetana
- dva rumenjaka, drobnjak

Sestavine zgnetemo v testo in dvakrat vzhajamo. Oblikujemo majhne hlebčke in še enkrat vzhajamo. Hlebčke raztegnemo na okroglo in še enkrat vzhajamo. Hlebčke namažemo s kisló smetano, v katero smo dali dva rumenjaka. Pečemo 15 minut pri 180 stopinjah.

Ovčji golaž

Potrebujemo:

- 75 dag ovčetine
- 50 dag krompirja
- 5 dag maščobe
- dve debeli čebuli
- pol žličke sladke paprika
- 2 lovorova lista
- timijan, sol, žlica kisa

Priprava: Meso, zrezano na večje kose, prepražimo na sesekljani čebuli. Dodamo papriko, začimbe in kis, dušimo nekaj minut in zalijemo z vročo instant govejo juho. Ko je meso že skoraj mehko, dodamo olupljen in na debele rezine narezan krompir. Solimo in dušimo, dokler se krompir ne zmehča.

Fotografija številka 8: ovčji golaž

ORGANIZACIJA

Ko smo se odločili, da bo naš turistični produkt organizacija planinskega pohoda, smo si prvotno zamislili, da bomo pohod začeli iz Mač prek Hudičevega boršta, nazaj pa po drugi strani mimo Javorjevega vrha do cerkvice svetega Jakoba. Ker pa pot preko Javorovega vrha poteka po strmem pobočju, bi bila za družine z otroki malo predolga.

Zato smo se odločili, da bomo pot organizirali tako, da bodo izhodišče vas Mače, povratek pa prav tako v to vas.

Za pot potrebujemo dobre tri ure, vendar računamo, da bo pohod trajal dlje, ker naj bi bil to pohod za družine z otroki.

Gore lahko obiskujemo v vseh letnih časih, vendar smo se odločili za poletje, ki je za družine najbolj primeren čas. Pohod bomo organizirali na god svetega Jakoba 25. julija. Pod Zaplato je namreč majhna cerkva z bogato zgodovino.

Ob koči na robu Hudičevega boršta je predviden daljši postanek. Povedali smo že, da bo tam pogostitev in prikaz snarjenja. Poskrbeli bomo tudi za otroke.

Zaradi varnosti bomo število planincev omejili na 30.

Na začetku poti bodo planinci dobili zemljevide z opisom poti.

Ob objavi v medijih bomo posebej navedli, da morajo imeti določeno fizično kondicijo.

Ob prijavi bomo zapisali, da morajo biti primerno oblečeni in obuti, da morajo s seboj vzeti vodo in manjše prigrizke za otroke.

Ker se bomo gibali v naravi, ne bo odveč zaščita pred soncem in insekti.

Pri vsaki prireditvi je v navadi, da si organizatorji delo razdelijo. Turistični podmladakarji si bomo delo razdelili tako, da se bomo razdelili v skupine, ki bodo poskrbele za:

Skupina 1	Spremljevalci/planiska vodnika, lovec
Skupina 2	Oglaševanje v medijih
Skupina 3	Organizacija igre«Skriti zaklad«
Skupina 4	Priprava poti in zemljevidov
Skupina 5	Prikaz snarjenja
Skupina 6	Kulinarika

Dogovorili se bomo, kdaj se bomo vsi skupaj sestali ter določili nekoga izmed nas, ki bo koordiniral delo. Njegove naloge bodo:

- sklicevanje in vodenje sestankov
- preverjanje, če se dogovorjene naloge izpolnjujejo
- skrb za tehnični izvedbo planinskega pohoda
- povezovanje s turističnim društvom, planinsko sekcijo, lovcom in oskrbnikom koč v Hudičevem borštu

TRŽENJE IZBRANE ZAMISLI

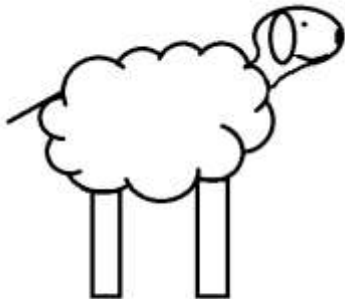
Temeljne naloge našega pohoda bodo:

- spoznati naravne značilnosti Hudičevega boršta
- geografske značilnosti Zaplate
- izkoriščanje naravnih danosti, ki jih je narava nudila ljudem/ovčarstvo, snarjenje
- prikaz snarjenja, kulinarčne posebnosti
- med potjo s pomočjo lovca spoznavati rastlinski in živalski svet
- orientacija na Zaplati
- druženje
- seznanje ljudi z varno hojo v gore

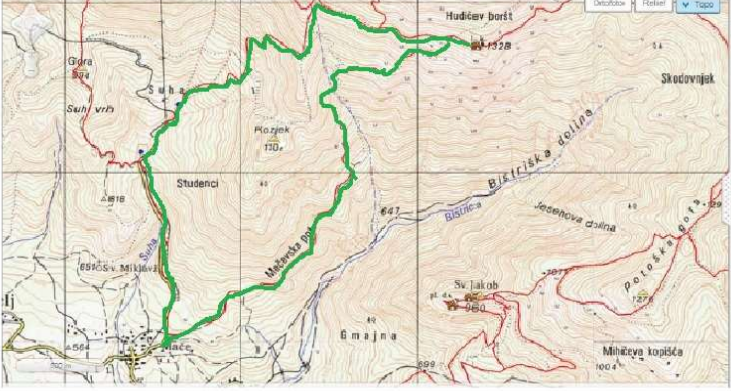

Na naši stojnici bomo predstavili **celotno podobo naše promocije**, ki bo nastala po načrtih, ki smo jih predstavili v nalogi.

Odločili smo se za naslednje oblike promocije:

- zgibanka
- plakat
- recepti napisani na listkih
- spominek
- oglaševanje na facebooku
- objava v časopisih in revijah/Gorenjski glas, Glasilo Jurij, Nedelo

slika številka 9: vzorec spominka

PLANINSKI POHOD NA ZAPLATO	Zborno mesto: Mače pri Preddvoru
<p>Datum:</p> <p>25. julij 2015</p> <p>Vabi</p> <p>turistični podmladek</p> <p>Legendarni pohodniki OŠ Šenčur</p> <p>in Planinsko društvo</p>	 <p>Planinska koča v Hudičevem borštu</p> <p>Dodatne informacije:</p> <p>040 8835 20</p> <p>gmail: legendarni.pohodniki@gmail.com</p>

Fotografija številka 10: vzorec zgibanke

V **prospekt** bomo zapisali osnovne informacije/kam, kdaj, zborna mesto, zahtevnost ture, kje dobijo dodatne informacije.

Dodali bomo tudi zemljevid poti in fotografijo koč, kjer bo cilj poti.

Na **plakatu** bo manj informacij. S pomočjo privlačne risbe bomo povabili planince na pohod.

Planinski pohod bomo promovirali v **časopisu Gorenjski Glas, šenčurski reviji Jurij, pa tudi časopisu Nedelo**, kjer vsak teden objavljajo informacije o pohodih. Podobno informacijo bomo objavili tudi na **Facebooku**.

Napisali bomo takole:

11. julija je god svetega Jakoba. Na ta dan bomo organizirali planinski pohod v Hudičev boršt. Če niste na počitnicah, vas vabimo, da se ga udeležite.

Hoja ni preveč zahtevna, pri hoji morate paziti na strma travnata pobočja. V obe smeri pohod traja tri ure s postankom ob planinski koči. Tam vas čaka ovčji golaž, hrenovke in posmodulja.

Odhod bo ob 7. uri zjutraj, zborna mesto pa vas Mače pri Preddvoru.

Število pohodnikov je omejeno, zato se čim prej prijavite.

Dodatne informacije dobite na telefonu:

040 88 35 20

Gmail: legendarni.pohodniki@gmail.com

Informacije bomo v časopisih objavili en teden prej, v reviji Jurij v zadnji številki. Plakate bomo objavili dva tedna pred odhodom na oglasnih deskah v Šenčurju, Kranju in Preddvoru.

Pripravili bomo tudi **recepte**, ki jih bodo pohodniki dobili ob koncu pohoda.

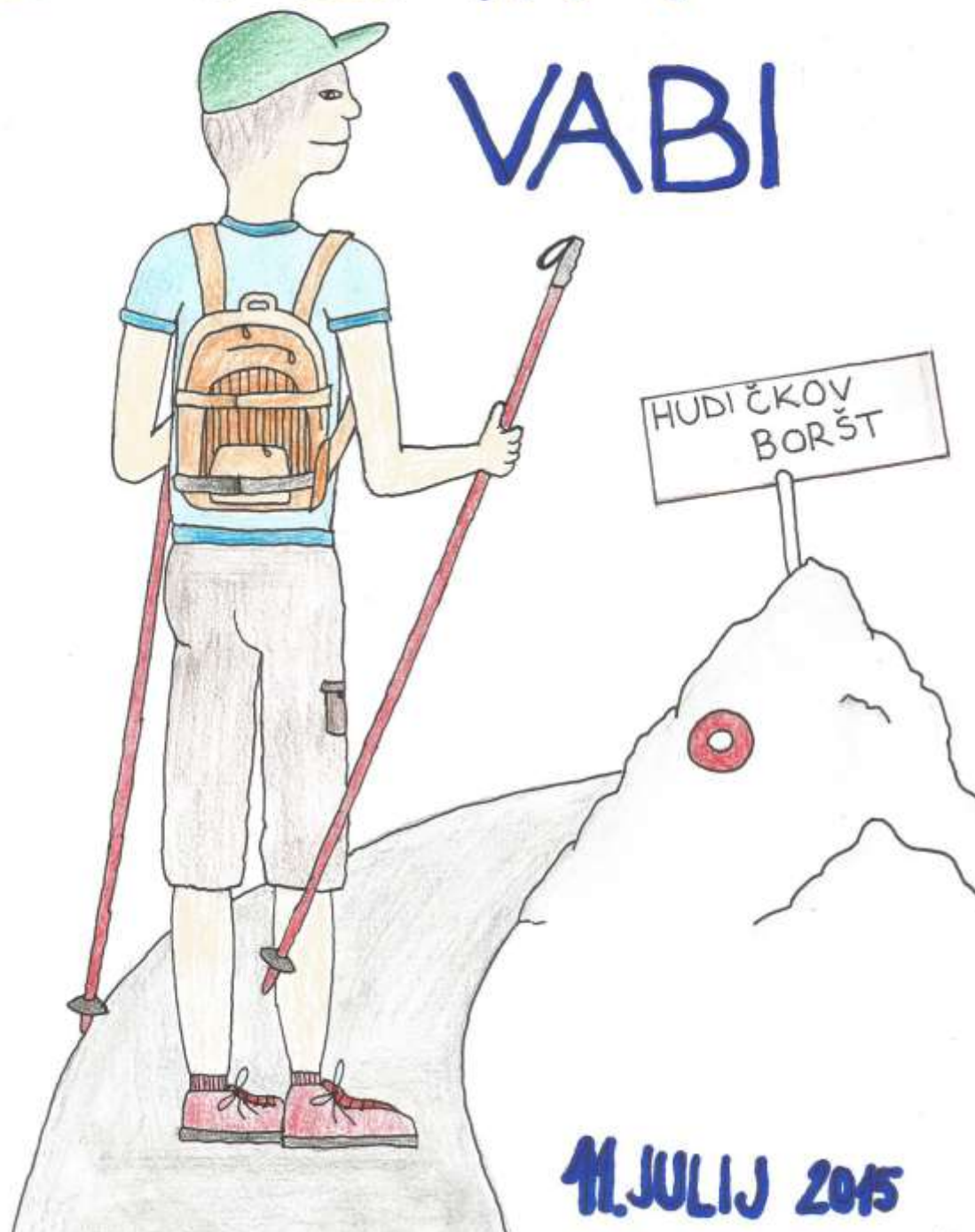
Pokrajino, njeno kulturo in navade lahko spoznamo na različne načine.

Planinci bodo s seboj kot **spominek** odnesli lično izdelano ovčko iz naravnih materialov.

Pripravili bomo tudi **bombažne majčke**, ki bodo predvidoma zelene barve. Na njej bo odtisnjen datum pohoda in motiv Zaplate s Hudičkovim borštom.

ZAPLATA

VABI

Fotografija številka 11: vzorec plakat

SLOVO

Ob odhodu bomo med planince razdelili kratko **anketo** z naslednjimi vprašanji:

- kdaj in kje so izvedeli za pohod
- jim je bila organizacija všeč
- je bilo vodenje zadovoljivo
- so izvedeli kaj novega
- jbil pohod naporen
- katerih pohodov bi se še radi udeležili

Na podlagi ankete bomo v prihodnosti organizirali še druge pohode.

Z dovoljenjem pohodnikov bomo zbrali njihove e – naslove in jim poslali fotografije pohoda.

Za spomin jim bomo podarili spominek, ki bo predstavljal enega izmed virov preživetja v teh koncih – to bo ovčka izdelana iz naravnih materialov.

SKLEPNE MISLI

Ko smo prebrali razpis naloge, smo razmišljali, za katero legendo naj se odločimo. Vsak dan lahko pred šolo občudujemo Kamniško – Savinjske Alpe, med katerimi je tudi Zaplata s Hudičevim borštom. Ker je Hudičev boršt še vedno zelo skrivnosten, smo se odločili raziskati njegove zanimivosti. Naš namen je bil ljudi seznaniti z legendo, pa tudi z naravnimi značilnostmi tega gozda.

Ljudem bi radi razložili, zakaj je gozd take oblike, zakaj je danes to sekundaren gozd.

Legendo smo povezali z organizacijo planinskega pohoda v ta skrivnosten gozd.

Predstavili jim bomo tudi snarjenje, ki je bilo zaradi revščine pomemben vir hrane za živino.

Seznani jih bomo s posmoduljo, ki bi jo radi oteli pozabe.

Prispevati pa želimo tudi svoj delež pri razmahu planinarjenja v Sloveniji in varno ho v gore.

Želimo si,

Če bomo pri tem uspešni, bomo pohod organizirali vsako leto.

Ker smo še mladi, bomo za izvedbo potrebovali pomoč odraslih, ki nam bodo pomagali pri izvedbi pohoda.

Za pomoč bomo zaprosili dva planinska vodnika. To bosta dva učitelja iz naše šole.

Poiskali bomo tudi lovca, ki bo pohodnikom predstavil zanimivosti iz življenja živali tega območja.

Za izvedbo bomo potrebovali nekaj denarja, zato bomo zaprosili za pomoč turistično društvo.

Želimo si, da bi ta planinski pohod postal tradicionalen.

LITERATURA

Internet: Planinska zveza Slovenije

[http://www.planinska – koce.si/zavetisce – v – hudicevem – borstu](http://www.planinska-koce.si/zavetisce-v-hudicevem-borstu)

Hribi. Net

www.slovenia.info

Priloga GG Glasilo Viharnik članek Preddvorska cajna

Junij 2008 številka 2

Projekt s kuhalnico po Sloveniji

Preddvor v času in prostoru

Zbornik občine

Lovska zveza. Si

Revija Moj planet (September, oktober, November)

Zemljevid planinske poti/Planinska zveza Slovenije

Fotografije Zaplate smo objavili z dovoljenjem.

Zahvaljujemo se gospodu Primožu Krišlju za pomoč pri nalogi.